

اصول قانون اساسی

در تونظرات شورای نگهبان

عنوان

اصل یکصد و سی و هفتم

شماره مسلسل: ۱۳۹۴۰۱۱۸

تاریخ: ۱۳۹۴/۶/۱

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

اصول قانون اساسی در پرتو نظرات شورای نگهبان

اصل یکصد و سی و هفتم

تدوین:

محمد صالحی

ناظر علمی:

کاظم کوهی

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۴۰۱۱۸

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۶/۱

پژوهشکده شورای نگهبان

فهرست مطالب

- اصل یکصد و سی و هفتم ۲
- ۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی ۲
- ۱-۱- طرح تشکیل شورای عالی صنایع ۲
- ۲-۱- لایحه اجازه تعیین نرخ آب برای مصارف شهری، کشاورزی، صنعتی و سایر مصارف ۲
- ۳-۱- طرح تشکیل سازمان حسابرسی ۳
- ۴-۱- طرح تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های ریاست جمهوری اسلامی ایران ۳
- ۵-۱- لایحه عضویت وزیر راه و ترابری در شورای عالی شهرسازی و معماری ایران ۴
- ۶-۱- لایحه تشکیل سازمان صنایع هوافضای نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران ۴
- ۷-۱- لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی ۵
- ۸-۱- لایحه وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات ۶
- ۹-۱- لایحه ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی ۷
- ۱۰-۱- لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ۸
- ۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران ۹
- ۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان ۹
- ۱-۳- استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی ۹
- ۲-۳- استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی ۱۲
- ۳-۳- استفسار رئیس کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ قانون اساسی ۱۳
- ۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی ۱۴
- ۵- تذکرها و ارشادی و قانونی شورای نگهبان ۱۴
- ۱-۵- تذکر به رئیس جمهور وقت پیرامون سرنوشت نهادها و سازمان‌های مستقل یا وابسته به نخست‌وزیری و وزارت مشاورت و اظهارنظر در نحوه عمل منطبق با قانون اساسی نسبت به این دستگاه‌ها ۱۴

اصل یکصد و سی و هفتم

مصوب ۱۳۶۸: هر یک از وزیران، مسئول وظایف خاص خویش در برابر رئیس جمهور و مجلس است و در اموری که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد مسئول اعمال دیگران نیز هست.

اصل سابق (مصوب ۱۳۵۸): هر یک از وزیران، مسئول وظایف خاص خویش در برابر مجلس است، ولی در اموری که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد مسئول اعمال دیگران نیز هست.

۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

۱-۱- نظر شماره ۶۲۰۶ مورخ ۱۳۶۱/۸/۲۳ شورای نگهبان در خصوص طرح تشکیل

شورای عالی صنایع مصوب ۱۳۶۱/۸/۹ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱-۱- در ماده (۳) اشکالات زیر وارد است:

الف- ...

ب- تشکیل این شورا با توجه به اینکه مسئول تصمیمات آن در برابر مجلس معلوم نشده است و مستفاد از اصل ۸۷، ۱۳۴ و ۱۳۷ قانون اساسی این است که مجلس و نمایندگان در کل امور اجرایی از نخست‌وزیر و وزرا حق سؤال دارند با سه اصل مذکور مغایر است.^(۱)

۲-۱- نظر شماره ۷۵۹۲ مورخ ۱۳۶۱/۱۱/۲۷ شورای نگهبان در خصوص لایحه اجازه

تعیین نرخ آب برای مصارف شهری، کشاورزی، صنعتی و سایر مصارف مصوب

۱۳۶۱/۱۱/۱۷ مجلس شورای اسلامی:

۱-۲-۱- تبصره (۱) و (۲) ماده واحده^(۲) که تعیین میزان بخشودگی مصرف آب

مشروب را به تصویب شورای اقتصاد موکول کرده، از نظر اینکه با اصل ۶۰ و ۱۳۴

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و سی و چهارم، شماره ۱-۲-۱.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل شصتم، شماره ۱-۷-۱.

و ۱۳۷ قانون اساسی مغایرت پیدا می‌کند، به اکثریت آراء مغایر با قانون اساسی شناخته شد.

۱-۳- نظر شماره ۹۳۲۳ مورخ ۱۳۶۲/۵/۱۲ شورای نگهبان در خصوص طرح تشکیل سازمان حسابرسی مصوب ۱۳۶۲/۵/۶ مجلس شورای اسلامی:

۱-۳-۱- با توجه به اینکه سازمان حسابرسی وابسته به وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار داده شده، تبصره (۳) ماده واحده^(۱) از جهت اینکه عزل و نصب رئیس سازمان مذکور را مشروط به تصویب هیئت وزیران و حکم نخست‌وزیر قرار داده است، به اکثریت آراء اعضای شورای نگهبان، مغایر با اصول ۶۰، ۱۳۴ و ۱۳۷ قانون اساسی تشخیص داده شد.

۱-۴- نظر شماره ۶۰۶۱ مورخ ۱۳۶۵/۳/۱ شورای نگهبان در خصوص طرح تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۲/۱۶ مجلس شورای اسلامی:

۱-۴-۱- ماده (۱۴)^(۲) از حیث اینکه تعیین سفرا را موکول به تصویب هیئت وزیران نموده و همچنین موافقت هیئت دولت را برای پذیرش سفرای خارجی شرط قرار داده، خلاف اصول ۱۳۷ و ۸۸ قانون اساسی است.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل شصتم، شماره ۱-۱۱-۱.

۲. ماده ۱۴- سفرای جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور با پیشنهاد وزیر امور خارجه و تصویب هیئت وزیران پس از تعیین، جهت امضاء به رئیس جمهور معرفی می‌گردند. رئیس جمهور موظف است ظرف مدت ۵ روز از معرفی، استوارنامه سفیر را امضاء نماید. تبصره- استوارنامه سفیران کشورهای دیگر با تأیید وزارت امور خارجه و موافقت هیئت دولت برای پذیرش تقدیم رئیس جمهور می‌گردد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس به منظور رفع ایراد شورا: ماده ۱۱- سفرای جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور توسط وزیر امور خارجه به رئیس جمهور معرفی می‌گردند. رئیس جمهور موظف است ظرف مدت ۵ روز از معرفی، استوارنامه سفیر را امضاء نماید.

تبصره- استوارنامه سفیران کشورهای دیگر با تأیید وزارت امور خارجه برای پذیرش تقدیم رئیس جمهور می‌گردد.

۵-۱- نظر شماره ۵۳۰۳ مورخ ۱۳۷۲/۷/۷ شورای نگهبان در خصوص لایحه عضویت وزیر راه و ترابری در شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۳۰ مجلس شورای اسلامی:

۵-۱-۱- نظر به اینکه این گونه شوراها که متکفل قانون گذاری یا امور اجرایی می شوند و قانون اساسی این مسئولیت ها را به مراجع قانونی یا اجرایی مذکور در اصول ۶۰ و ۱۳۷ و ۱۳۸ واگذار کرده، مصوبه خلاف اصول مذکور شناخته شد.^(۱)

۶-۱- نظر شماره ۸۱/۳۰/۲۳۴۲ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۵ شورای نگهبان در خصوص لایحه تشکیل سازمان صنایع هوافضای نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ مجلس شورای اسلامی:

۶-۱-۱- در ماده (۲)^(۲) ... واگذاری وظایف مربوط به وزارت دفاع و پشتیبانی

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل شصتم، شماره ۱-۱۴-۱.

۲. ماده ۲- مجمع عمومی سازمان از اعضاء زیر تشکیل می شود:

الف- وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (رئیس مجمع)

ب- وزیر امور اقتصادی و دارایی

ج- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

د- وزیر صنایع و معادن

ه- وزیر پست و تلگراف و تلفن

و- رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

ز- رئیس ستاد کل نیروهای مسلح

ح- یک نفر از اعضای کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس به عنوان ناظر

با عنایت به اظهار نظر شماره ۸۰/۳۰/۲۳۴۲ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۵ شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصوبه مورخ ۱۳۸۴/۷/۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

لایحه تشکیل سازمان صنایع هوافضای نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران (اختلافی) در سبب و شصت و نهمین جلسه شورای مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۱۳۸۴/۷/۹ مورد رسیدگی حقوقی قرار گرفت و بر اساس تفسیر شورای محترم نگهبان از اصل ۱۱۲ قانون اساسی، مقرر گردید: جهت طی مراحل قانونی و رفع ابهام به مجلس محترم شورای اسلامی عودت داده شود.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۴/۹/۱ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده (۲) و بندهای آن حذف گردید.

نیروهای مسلح به جمعی علاوه بر وزیر که در مقابل مجلس مسئول نیستند و در نیروهای مسلح نیز مسئولیتی ندارند، خلاف اصل ۱۳۷ قانون اساسی می‌باشد.

۱-۷- نظر شماره ۸۲/۳۰/۲۷۱۲ مورخ ۱۳۸۲/۱/۱۱ شورای نگهبان در خصوص لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۸۱/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی:

۱-۷-۱- چون اجرای انتخابات از وظایف خاص وزارت کشور است و رئیس جمهور صرفاً مطابق اصل ۱۳۴ قانون اساسی می‌تواند بر کار وزیران نظارت کند و تبصره (۱) ماده (۲۵) موضوع ماده (۱۰)،^(۱) اجازه اعزام بازرسان و مأموران از سوی رئیس جمهور را برای رسیدگی به حوزه‌های انتخابیه و شعب ثبت نام و اخذ رأی می‌دهد و این اختیار فراتر از نظارت بر کار وزیر است، لذا تبصره مذکور از این جهت، مغایر اصل ۱۳۷ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۷-۲- تبصره ماده (۵۵) موضوع ماده (۲۴)،^(۲) همان ایراد بندهای ... (۷) [اشکال

۱. ماده ۱۰- تبصره ماده (۲۵) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به این ماده الحاق می‌شود:
تبصره ۱- به جز رئیس جمهور، و وزارت کشور در مقام مجری، و شورای نگهبان در مقام ناظر بر انتخابات که در صورت لزوم می‌توانند بازرسان و یا مأمورانی را برای رسیدگی به حوزه‌های انتخابیه و شعب ثبت نام و اخذ رأی اعزام نمایند، هیچ سازمان یا دستگاهی مجاز به اعزام مأمور یا بازرس و دخالت در امر انتخابات نمی‌باشد.

تبصره ۲- نیروهای نظامی، انتظامی و همچنین شاغلین در سازمان عقیدتی، سیاسی نیروهای مذکور حق دخالت در امور اجرایی، نظارت و بازرسی انتخابات را ندارند.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۸۲/۴/۲۹ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۱۰- تبصره زیر به عنوان تبصره (۲) به ماده (۲۵) قانون مذکور الحاق می‌شود:

تبصره ۲- به کارگیری نیروهای نظامی، انتظامی و همچنین شاغلین در سازمان‌های مرتبط با نیروهای مذکور و کارکنان وزارت اطلاعات در امور اجرایی، نظارت و بازرسی انتخابات ممنوع می‌باشد.

نظر شماره ۸۲/۳۰/۳۹۰۳ مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۰ شورای نگهبان در خصوص لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۸۲/۴/۲۹ مجلس شورای اسلامی:

ایراد بندهای ... (۷) [= ایراد مربوط به ماده (۱۰)] کماکان به قوت خود باقی است.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این لایحه، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

۲. ماده ۲۴- ماده (۵۵) قانون مذکور و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۵۵- در هر مرحله از انتخابات هر یک از نامزدها به تنهایی یا چند نامزد به طور مشترک می‌توانند

مذکور در بند ۱-۷-۱] را دارد.

۸-۱- نظر شماره ۸۲/۳۰/۲۹۷۲ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۲ شورای نگهبان در خصوص لایحه وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات^(۱) مصوب ۱۳۸۲/۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی:

۸-۱-۱- بند (ز) ماده (۸)، مغایر اصول ۶۰ و ۱۳۷ قانون اساسی است و چون

→

به روش زیر برای شعب اخذ رأی با تعیین شعبه مورد نظر، نماینده به هیئت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه معرفی نمایند:

الف- حوزه‌های دارای تا ده نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر شعبه یک نماینده.
 ب- حوزه‌های دارای یازده تا بیست نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر دو شعبه یک نماینده.
 ج- حوزه‌های دارای بیست و یک تا سی نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر سه شعبه یک نماینده.
 د- حوزه‌های دارای سی و یک تا چهل نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر چهار شعبه یک نماینده.
 ه- حوزه‌های دارای چهل و یک تا پنجاه نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر پنج شعبه یک نماینده.
 و- حوزه‌های دارای پنجاه و یک تا صد نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر ده شعبه یک نماینده.
 ز- حوزه‌های دارای بیش از یکصد نفر نامزد انتخاباتی به ازای هر سی شعبه یک نماینده.
 این نمایندگان می‌توانند در محل شعبه اخذ رأی حضور داشته باشند و چنانچه تخلفی در شعبه اخذ رأی صورت گیرد بدون دخالت، مراتب را به هیئت‌های اجرایی و نظارت بخش یا مرکز شهرستان به طور کتبی اعلام نمایند. حضور نمایندگان نامزدها تا پایان اخذ رأی و شمارش آراء و تنظیم صورت جلسه بلامانع است. ممانعت از حضور نمایندگان نامزدها در شعب اخذ رأی ممنوع بوده و جرم محسوب می‌شود و متخلف به مجازات مقرر در ماده (۸۳) این قانون محکوم خواهد شد.
 هیئت‌های اجرایی موظف هستند ترتیبات لازم را جهت حضور نمایندگان نامزدها در شعب ثبت نام و اخذ رأی معمول دارند.

تبصره- حضور دیگر افراد به جز مسئولین (مسئولین و اعضاء صندوق‌های اخذ رأی، ناظرین شورای نگهبان، نمایندگان و بازرسان رئیس جمهور و وزارت کشور، نمایندگان نامزدها) در شعب اخذ رأی تحت هر عنوان ممنوع است و جرم محسوب می‌گردد. مأمورین انتظامی و مسئولین صندوق‌های اخذ رأی موظفند از حضور افراد غیرمسئول جلوگیری به عمل آورند. متخلفین به مجازات مقرر در ماده (۷۵) این قانون محکوم خواهند شد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۲/۴/۲۹ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

تبصره در مصوبه اصلاحی حذف شد.

۱. گفتنی است این لایحه، ابتدا با عنوان «لایحه وظایف و اختیارات و تغییر نام وزارت پست و تلگراف و تلفن» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن در هنگام بررسی در مجلس، تغییر کرده است.

شورای مذکور در بند (ه) ماده (۴) و شورای موضوع ماده (۸) در تصمیم‌گیری مستقل هستند، لذا از این جهت مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی شناخته شدند.^(۱)

۹-۱- نظر شماره ۸۲/۳۰/۶۲۶۳ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۴ شورای نگهبان در خصوص لایحه ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی^(۲) مصوب ۱۳۸۲/۹/۱۸ مجلس شورای اسلامی:

۹-۱- ماده (۱۳) با توجه به وظایف اجرایی که در ماده (۱۵) برای شورای موضوع آن تعیین شده است، مغایر اصول ۱۳۷ و ۱۳۸ قانون اساسی می‌باشد. همچنین اعطای حق تصمیم‌گیری (حق تصویب و یا انتخاب) به شورای مذکور در جزء (۱) بند (الف) ماده (۱۷) و ذیل جزء (۲) آن مغایر اصول مذکور شناخته شد.^(۳)

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل شصتم، شماره ۱-۲۶-۱.

۲. گفتنی است این لایحه، ابتدا با عنوان «لایحه ساختار سازمانی نظام تأمین اجتماعی کشور» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن در هنگام بررسی در مجلس، تغییر کرده است.

۳. ماده ۱۳- شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی: به منظور هماهنگی سیاست‌های اجتماعی در حوزه‌های اشتغال، آموزش و پرورش، تربیت بدنی، مسکن، بهداشت و درمان و سایر بخش‌های مرتبط با حوزه تأمین اجتماعی، شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به ریاست رئیس‌جمهور و دبیری وزیر رفاه و تأمین اجتماعی تشکیل می‌گردد. دبیرخانه شورا در وزارت رفاه و تأمین اجتماعی مستقر می‌باشد.

ماده ۱۷- ...

الف- شورا یا مجمع و یا هیئت امانه با شرایط زیر:

۱- به منظور ایجاد زمینه اعمال حاکمیت، نظارت و کنترل بر کارکردها و فعالیت‌ها و نیز پاسخگویی به مجلس شورای اسلامی و مردم، نصف به علاوه یک اعضاء به پیشنهاد وزیر رفاه و تأمین اجتماعی و تصویب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی انتخاب خواهند شد.

۲- باقی اعضاء به تناسب تعداد افراد تحت پوشش توسط «خدمت‌گیرندگان متشکل و سازمان‌یافته» آنها بر اساس آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، تعیین خواهند شد و در صورت عدم وجود تشکلهای رسمی موصوف و تا زمان شکل‌گیری آنها، اعضاء مزبور از سوی شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی انتخاب خواهند شد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- به انتهای ماده (۱۳) عبارت ذیل اضافه گردید:

و تصمیمات شورای عالی با تصویب وزرای عضو شورای مزبور و تأیید رئیس‌جمهور، مناط اعتبار خواهد بود.

۱۰-۱- نظر شماره ۸۳/۳۰/۷۴۶۶ مورخ ۱۳۸۳/۳/۳ شورای نگهبان در خصوص
 لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
 مصوب ۱۳۸۳/۲/۱۳ مجلس شورای اسلامی:

۱۰-۱-۱- وظایف شورای پول و اعتبار در بندهای (ب)، (و)، (ی) و (م) ماده (۱۲)،^(۱) مغایر اصول ۶۰ و ۱۳۷ قانون اساسی است.

۱۰-۱-۲- اطلاق بند (ج) ماده (۳۸)،^(۲) از این نظر که اموری برعهده این نهاد گذاشته شده که اجرایی است، مغایر اصول ۶۰، ۱۳۷ و ۱۳۹ قانون اساسی شناخته شد.

۱۰-۱-۳- بند (ب) ماده (۱۴۰)،^(۳) مغایر اصول ۶۰ و ۱۳۷ قانون اساسی شناخته شد.

→

- [در خصوص جزء (۱) بند (الف) ماده (۱۷) و ذیل جزء (۲) آن، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده است.]

نظر شماره ۸۳/۳۰/۷۳۳۳ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۷ شورای نگهبان در خصوص لایحه ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی:

ایراد مربوط به جزء (۱) بند (الف) ماده (۱۷) و ذیل جزء (۲) آن موضوع بند (۸) ایراد قبلی شورای نگهبان، کماکان به قوت خود باقی است.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- جزء (۱) بند (الف) ماده (۱۷) به شرح ذیل اصلاح گردید:

نصف به علاوه یک اعضاء به پیشنهاد وزیر رفاه و تأمین اجتماعی و تأیید شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی و تصویب هیئت وزیران انتخاب خواهند شد.

- از سطر چهارم جزء (۲) بند (الف) ماده (۱۷) تا آخر جزء به شرح ذیل اصلاح گردید:

شکل گیری آنها، اعضای مزبور به پیشنهاد وزیر رفاه و تأمین اجتماعی و تأیید شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی و تصویب هیئت وزیران انتخاب خواهد شد.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل شصتم، شماره ۱-۳۰-۱.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل شصتم، شماره ۱-۳۰-۲.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل شصتم، شماره ۱-۳۰-۳.

۱-۱۰-۴- بندهای (الف) و (ج) ماده (۱۴۲)،^(۱) مغایر اصول ۶۰ و ۱۳۷ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۱۰-۵- ذیل بند (ج) ماده (۱۴۳)،^(۲) مغایر اصول ۶۰ و ۱۳۷ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۱۰-۶- تبصره ماده (۱۵۱)،^(۳) مغایر اصول ۶۰ و ۱۳۷ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۱۰-۷- مفاد ماده (۱۵۷)،^(۴) مغایر اصول ۶۰ و ۱۳۷ قانون اساسی نیز شناخته شد.

۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران

۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان

۳-۱- نظریه تفسیری شماره م/۳۰۹۳ مورخ ۱۳۶۰/۵/۸ شورای نگهبان در خصوص استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی:

تاریخ: ۱۳۶۰/۴/۲۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

با توجه به نامه مورخ ۶۰/۳/۱۸ اینجانب در مورد دفتر ارتباطی مردم با نماینده مجلس و سؤال ریاست مجلس در رابطه با آن از شورای محترم نگهبان قانون اساسی، لازم است به عرض برساند که در اصل ۸۴ قانون اساسی هر نماینده را در برابر تمام ملت مسئول دانسته و به او حق اظهارنظر در مسائل داخل و خارجی

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل شصتم، شماره ۱-۳۰-۴.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل شصتم، شماره ۱-۳۰-۵.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل شصتم، شماره ۱-۳۰-۶.

۴. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل شصتم، شماره ۱-۳۰-۷.

کشور داده است. طبیعی است برای انجام این مسئولیت و توان اظهار نظر باید اطلاعات لازم را داشته باشد که یکی از راه‌های کسب اطلاعات و انجام وظیفه، وجود دفتری است که هم محل مشخصی باشد و هم در حدود اختیارات و امکانات مکاتباتی بنماید که به عملی شدن کار کمک کرده و از اتلاف وقت بیشتر هم جلوگیری می‌نماید.

اما در نامه ۱۳۳۱/دال.ه - ۶۰/۳/۲۵^(۱) ریاست محترم مجلس به شورای نگهبان ضمن عنوان کردن دفتر ارتباطی مردم با نمایندگان در مورد اصل ۷۶ که حق تحقیق و تفحص را به مجلس داده است، سؤال شده و استناد گردیده است و جواب شورای نگهبان نیز در نامه شماره ۲۸۱۳ مورخ ۱۳۶۰/۴/۳^(۲) با استناد به اصل ۷۶ قانون اساسی

۱.

شماره: ۱۳۳۱/دال - ه

تاریخ: ۱۳۶۰/۳/۲۵

شورای محترم نگهبان قانون اساسی

نمایندگان مجلس شورای اسلامی در ارتباط با مسائل حوزه انتخابیه خویش اقدام به ایجاد و تأسیس «دفتر همکاری‌های مردم با نمایندگان» در شهرستان‌های مختلف می‌نمایند. این دفاتر با ارسال نامه به ادارات و سازمان‌های اجرایی خواستار اطلاعات مختلف می‌شوند. در پاره‌ای از شهرستان‌ها مسئولین اجرایی و فرمانداری‌ها از پاسخ‌گفتن به سؤالات و نامه‌های دفاتر همکاری خودداری نموده‌اند که این امر موجب دلتنگی و اظهار گلایه نمایندگان شده است.

لذا با عنایت به مفاد اصل ۷۶ قانون اساسی و مطالب فوق نظر خود را در این خصوص که این عمل از حقوق نمایندگان است یا مجلس شورای اسلامی اعلام فرمایید.

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی رفسنجانی

۲.

شماره: ۲۸۱۳

تاریخ: ۱۳۶۰/۴/۳

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۳۳۱/دال-ه مورخ ۱۳۶۰/۳/۲۵،

موضوع در جلسه رسمی شورای نگهبان مطرح شد. نظر اکثریت اعضا بر این است که حق مذکور در اصل ۷۶ در حقوق مجلس شورای اسلامی است و نمایندگان این حق را ندارند.

که از حقوق مجلس است و نماینده بشخصه این حق را ندارد می‌باشد. بنابراین تقاضا دارد برای روشن شدن مسئله و رفع ابهام، موضوع مربوطه را با استناد به اصل ۸۴ قانون اساسی از شورای نگهبان استفسار بفرمایید.^(۱)

با تشکر و به امید توفیق برای شما

لطیف صفری

نماینده مردم اسلام‌آباد غرب

شماره: م/۳۰۹۳

تاریخ: ۱۳۶۰/۵/۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه بدون شماره مورخ ۱۳۶۰/۴/۲۷، موضوع در جلسه رسمی شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت. نظر اکثریت اعضای شورای نگهبان به این شرح اعلام می‌شود:

«از دقت در اصول ۷۶، ۸۴، ۸۸، ۱۳۴ و ۱۳۷ قانون اساسی استفاده می‌شود که دولت و وزراء در برابر مجلس و نمایندگان مجلس مسئولند و سؤال نمایندگان باید در مجلس به آن پاسخ داده شود و به غیر این صورت، سؤال نمایندگان از دولت و هر مقام اجرایی دیگر و پاسخ آنها حکم سؤال و پاسخ‌های عادی را دارد.»

→

دبیر شورای نگهبان

لطف‌الله صافی

۱. ریاست وقت مجلس شورای اسلامی در هامش نامه فوق چنین نوشته‌اند:

شورای محترم نگهبان
لطفاً به این سؤال پاسخ فرمایید.

دبیر شورای نگهبان
لطف الله صافی

۳-۲- نظریه تفسیری شماره ۱۰۱۸۴ مورخ ۱۳۶۲/۹/۲۹ شورای نگهبان در خصوص استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی:

شماره: ۵۳۵۳/ق

تاریخ: ۱۳۶۲/۹/۲۱

شورای محترم نگهبان

در اجرای اصل ۸۸ قانون اساسی وزرا موظف به حضور در مجلس و پاسخ به سؤالات نمایندگان محترم می‌باشند.

خواهشمند است اعلام فرمایند آیا وزیر مشاور در امور اجرایی نیز چون سایر وزرا موظف به پاسخگویی است یا خیر؟

از طرف رئیس مجلس شورای اسلامی

سید محمد موسوی خوئینی‌ها

شماره: ۱۰۱۸۴

تاریخ: ۱۳۶۲/۹/۲۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۵۳۵۳/ق مورخ ۱۳۶۲/۹/۲۱، موضوع در جلسه شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نظر اکثریت اعضای شورا (بیش از سه چهارم) به شرح ذیل اعلام می‌شود:

«هر وزیری که طبق قانون و با رأی اعتماد مجلس به عنوان وزیر تعیین شده باشد، طبق اصل ۱۳۷ قانون اساسی در برابر مجلس مسئول است و مطابق اصل ۸۸ می‌توان از او سؤال کرد، و تعیین مشاور یا معاون نخست‌وزیر به عنوان وزیر مشاور جهت عملیات اجرایی، مغایر قانون اساسی است.»

دبیر شورای نگهبان

لطف الله صافی

۳-۳- نظریه مشورتی شماره ۵۴۷۷ مورخ ۱۳۷۲/۸/۲۳ شورای نگهبان در خصوص استفسار رئیس کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ قانون اساسی:

شماره: ۱۶۶۲۳-۷

تاریخ: ۱۳۷۲/۷/۲۸

محضر مبارک حضرات شورای محترم نگهبان دامت برکاتهم
با ابلاغ سلام و تحیات

همان طور که استحضار دارند وظایف اصل ۸۸ قانون اساسی اخیراً محول به کمیسیون اصل نود شده مشعر بر اینکه:

در هر مورد که حداقل یک چهارم کل نمایندگان مجلس شورای اسلامی از رئیس جمهور و یا هر یک از نمایندگان از وزیر مسئول درباره یکی از وظایف آنان سؤال کنند، رئیس جمهور یا وزیر موظف است در مجلس حاضر شود و به سؤال جواب دهد و این جواب نباید در مورد رئیس جمهور بیش از یک ماه و در مورد وزیر بیش از ده روز به تأخیر افتد، مگر با عذر موجه به تشخیص مجلس شورای اسلامی. با توجه به اینکه رئیس جمهور یا معاونین او یا وزیر در هر مورد که مصلحت بدانند، می توانند بخشی از وظایف و اختیارات خود را در امور اجرایی به استاندار یا یکی از معاونین و یا حتی مدیران کل تفویض نمایند هرگاه از عملکرد زیرمجموعه (که جزو اختیارات مفوض بوده و شخص وزیر یا معاون رئیس جمهور در آن مورد عامل اجرا نبوده است) سؤال می شود یا اظهار بی اطلاعی می نمایند و یا به استناد آیه شریفه «و لا تزر وازره وزر اخری» استاندار یا معاون و یا مدیر کل را مسئول می دانند. گرچه برداشت کمیسیون از اصول ۱۲۷ و ۱۳۷ قانون اساسی این است که: تفویض اختیار، سلب اختیار نمی کند و گاهی معاون اجرایی رئیس جمهور اختیار بازسازی مناطق جنگی و یا دیگر فعالیت های ضروری مناطق محروم را به استاندار تفویض می نماید و احیاناً خلافی صورت می گیرد، با نگرش به اینکه استاندار ابواب جمعی وزارت کشور است، آیا وزیر کشور می بایست از طرف مجلس مورد سؤال قرار گیرد و یا معاونت اجرایی رئیس جمهور؟

با عنایت به شرح مراتب و با بهره مندی از اصل نود و هشتم قانون اساسی، مستدعی است این کمیسیون را ارشاد فرمایند.

با تقدیم احترام - محمدعلی شرعی
رئیس کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ قانون اساسی

شماره: ۵۴۷۷

تاریخ: ۱۳۷۲/۸/۲۳

ریاست محترم کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ قانون اساسی مجلس شورای اسلامی
عطف به نامه شماره ۱۶۶۲۳-۷ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۸، با توجه به صراحت اصول
۱۲۷ و ۱۳۷ قانون اساسی و عدم نیاز به ابراز نظریه تفسیری، نظر مشورتی کلیه اعضا
شورای نگهبان به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«مجلس شورای اسلامی می‌تواند از رئیس جمهور و یا وزرا صرفاً در خصوص
وظایفی که قانوناً بر عهده دارند و به دیگری تفویض کرده‌اند، سؤال کند. البته اگر
مجلس مستقیماً کاری را به عهده غیر رئیس جمهور و وزیر بگذارد، حق سؤال در
این مورد را از رئیس جمهور یا وزیر ندارد، کما اینکه حق سؤال از مسئولین
مزبور را نیز ندارد، اگرچه حق تحقیق و تفحص در همه امور کشور و در صورت
لزوم درخواست رسیدگی از قوه قضائیه را دارد.»

قائم مقام دبیر شورای نگهبان

احمد علیزاده

۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی

۵- تذکرات ارشادی و قانونی شورای نگهبان

۵-۱- تذکر شماره ... مورخ ... ۱۳۶۰/۹/۹ شورای نگهبان به رئیس جمهور وقت
پیرامون سرنوشت نهادها و سازمان‌های مستقل یا وابسته به نخست‌وزیری و
وزارت مشاورت و اظهار نظر در نحوه عمل منطبق با قانون اساسی نسبت به این
دستگاه‌ها:

آذرماه ۱۳۶۰

حضرت حجت الاسلام آقای حاج سید علی خامنه‌ای دامت افاضاته

رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران

با عرض سلام و مسئلت مزید توفیقات جناب‌عالی، نظر به مسئولیت خطیری که طبق اصل ۱۱۳ قانون اساسی، رئیس جمهوری اسلامی در اجرای قانون اساسی و تنظیم روابط قوای سه‌گانه به عهده دارد و نظر به اهمیت و تأثیری که اجراء قانون اساسی و استقرار جمهوری اسلامی و جلب اعتماد عموم و آسیب‌ناپذیری نظام از خطرات احتمالی فعلی و مخصوصاً آینده دارد و با توجه به اینکه بیش از دو سال از تصویب قانون اساسی گذشته و هنوز جریان امور کشور خصوصاً تشکیلات قوه مجریه با قانون اساسی تطبیق کامل نیافته است، اینجانبان (اعضای شورای نگهبان) با جلب توجه جناب‌عالی به نکات ذیل انتظار داریم در اجرای اصول قانون اساسی بالخصوص اصولی که با قوه مجریه ارتباط دارد، که جناب‌عالی در رأس آن قرار دارید، اقدامات لازم را بفرمایید.

به نظر شورای نگهبان، قانون اساسی نقشه کلی و کل نقشه امور کشور است که کلیه نهادها و ارگان‌ها و بنیادها و سازمان‌ها و شوراها و ادارات و هر جریانی که معمولاً در اختیار حکومت‌ها و نظامات قرار دارد باید با قانون اساسی منطبق باشد و در همان محدوده‌ای که قانون اساسی تعیین کرده است شکل بگیرند و چنانچه در خارج از آن باشند، هرچند با دولت هماهنگی کنند، قانونی نخواهند بود. بنابراین در ارتباط با قوه مجریه و امور اجرایی، غیر از وزارتخانه‌ها و نهادهای مذکور در قانون اساسی، سازمان‌ها و نهادهایی که قبل از انقلاب وجود داشته یا بعد از انقلاب به وجود آمده باشند، در صورتی که از بودجه دولت استفاده می‌نمایند یا اموال عمومی را که از ید غاصبان استنقاذ^(۱) شده در اختیار دارند، باید یا حذف شوند و یا در صورت لزوم ادامه کار آنها یا به وزارتخانه‌ای که مناسب باشند ضمیمه شوند و یا اگر ضرورت دارد وزارتخانه‌ای برای آنها تأسیس گردد که به هر صورت، داخل در دولت و قوه مجریه و تشکل وزارتخانه

۱. استنقاذ: از دست کسی گرفتن، خلع ید نمودن.

مستقل یا اداره وزارتخانه تحت ریاست رئیس جمهوری اسلامی باشند. در حال حاضر بسیاری از نارسایی‌ها و بلکه نگرانی‌ها و نارضایتی‌ها از عدم تمرکز نهادهای بعد از انقلاب در قانون اساسی و استقلال آنها از دولت و تشکیل ستادها و هیئت‌های اجرایی به صورت غیرقانونی است. البته این به آن معنی نیست که نهادهای انقلابی بد عمل کرده‌اند یا وجودشان در آینده و جزء تشکیلات کل قوه مجریه لازم نیست و یا اینکه افرادی که در رأس آنها قرار گرفته‌اند شایستگی لازم را ندارند، بلکه مقصود این است که هرکدام از این نهادها و سازمان‌ها که از برکت انقلاب اسلامی تأسیس شده‌اند با توجه به نقشی که در پیشبرد انقلاب داشته‌اند اصالت قانونی یافته و هم ادامه کار آنها تضمین شود و هم مستقیماً تحت نظر وزیر مربوط و دولت قرار بگیرند و در نهایت مثل سایر وزارتخانه‌ها و ادارات تابعه آنها مسئول مجلس شورای اسلامی باشند و احیاناً هم خودسرانه یا بدون ضابطه قانونی اقدام نشود و برای خودشان و مردم سردرگمی ایجاد نکنند و قانون اساسی معیار بازسازی کشور شود و همه نسبت به آن احساس مسئولیت و تعهد نمایند و بالاخره نظام جمهوری اسلامی مستحکم شده و در معرض تزلزل قرار نگیرد. بدیهی است نظری که آقای نخست‌وزیر اعلام کرده‌اند که جهت هماهنگ شدن نهادها با دولت معاونی معین نمایند، مفهومی وجود نهادهای اجرایی در خارج از دولت و قوه مجریه است و با قانون اساسی مغایرت دارد، مگر اینکه مقصود این باشد که معاون مذکور مطالعات لازم را برای حذف یا اثبات نهادها به صورت ادغام در وزارتخانه‌ها یا تأسیس وزارتخانه جدید و مستقل انجام دهد. سازمان‌هایی که تحت نظر نخست‌وزیر یا وزیر مشاور است نیز باید حذف شود و یا مستقلاً وزارتخانه‌ای پیدا کند و یا به صورت یکی از ادارات تابعه وزارتخانه‌ها درآید.

به نظر می‌رسد این نکات به وضوح از قانون اساسی استفاده می‌شود:

اولاً از اصل ۶۰ استفاده می‌شود، اعمال قوه مجریه از طریق رئیس جمهور و نخست‌وزیر و وزرا است. چنانچه یک سازمان یا نهاد مستقل باشد و از غیر این طریق وارد عملیات اجرایی شود با این اصل مغایرت دارد و چنانچه یک سازمان یا نهاد را نمی‌توان جزء سازمان ریاست جمهوری قرار داد، جزء سازمان نخست‌وزیری

نیز قرار داده نمی‌شود و با مفهوم این در سازمان مغایرت دارد و مثل این است که سازمان خط آهن یا آبرسانی را ضمیمه وزارت دادگستری سازند. مفهوم اصل ۶۰ این است که در اعمال قوه مجریه، رئیس جمهور و نخست‌وزیر و وزرا به ترتیب دخالت دارند؛ رئیس جمهور با پیشنهاد نخست‌وزیر و تصویب وزرا و دستور اجرای قانون و سایر وظایف مقرر در قانون اساسی دخالت خود را اعمال می‌نمایند و نخست‌وزیر با پیشنهاد وزرا به رئیس جمهور و مجلس و انجام سایر وظایف مقرر در اعمال قوه مجریه دخالت می‌کند.

ثانیاً از اصل ۱۳۴ استفاده می‌شود که نخست‌وزیر با همکاری وزیران، برنامه و خط مشی دولت را تعیین و قوانین را اجرا می‌نماید، بنابراین ضمیمه‌شدن یک نهاد یا سازمان به نخست‌وزیری و قرار گرفتن آن در تحت نظر مستقیم نخست‌وزیر بدون همکاری وزیران و بدون بودن آنها در جریان اجراء قانون، با اصل ۱۳۴ مغایرت دارد.

ثالثاً در اصل ۸۸ پیش‌بینی شده که هر نماینده‌ای می‌تواند در هر مورد از وزیر مسئول آن سؤال نماید و مسئله سؤال از نخست‌وزیر مطرح نیست و این پیش‌بینی برای این است که نماینده بتواند درباره تمام امور اجرایی از وزیر مسئول آن سؤال نماید، و اگر بنا باشد سازمان‌ها و نهادها مستقل باشند یا تحت نظر نخست‌وزیر یا در نخست‌وزیری ادغام و بخش مهم امور اجرایی بدون گذشتن از کانال وزرا به اجرا برسد، سؤال از این‌گونه امور برای نمایندگان امکان قانونی نخواهد داشت.

رابعاً از اصل ۱۳۳ استفاده می‌شود که مسئولین سازمان‌های مختلف و مستقل اجرایی و دولتی، وزرا می‌باشند و باید به تصویب رئیس جمهور معین و از مجلس رأی اعتماد بگیرند؛ در حالی که اگر سازمانی تحت نظر نخست‌وزیری قرار گرفت و مثلاً گفته شد سازمان اوقاف یا شورای عالی قضایی یا مخابرات تحت نظر نخست‌وزیری است، نخست‌وزیر بدون تصویب رئیس جمهور و رأی اعتماد مجلس برای آن رئیس معین خواهد نمود و بالاخره اگر این وضعیت را قانونی فرض کنیم باید ادغام بسیاری از وزارتخانه‌ها را در نخست‌وزیری قانونی بدانیم، در حالی که از اصول متعدد مبحث نخست‌وزیر و وزرا مثل اصل ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۶، ۱۳۷ کاملاً معلوم می‌شود که نخست‌وزیر باید کارهای اجرایی را از طریق وزرا که حتی عزل و نصب یک نفر از آنها باید با تصویب رئیس جمهور باشد و برای وزیر جدید از مجلس رأی

اعتماد بگیرد، انجام دهد. بدیهی است که اگر سازمانی حتی از نخست‌وزیری مستقل باشد به طریق اولی وضعیتش مغایر با این اصول می‌باشد.

خامساً اصل ۱۴۱ نیز در تطبیق سازمان‌ها با قانون اساسی باید کاملاً ملاحظه و رعایت شود که اگر سازمانی بدون اینکه ضمیمه وزارتخانه‌ای شود تحت نظر وزیران وزارتخانه قرار بگیرد که شخص واحد وزیر و رئیس باشد، با این اصل ۱۴۱ مغایر می‌باشد و بنابراین حتی قرارداد دادن سازمانی تحت نظر وزیر مشاور، مغایر با قانون اساسی است؛ زیرا اگر وزیر مشاور، شغل است با ریاست یک سازمان یا بیشتر، اشکال دو شغلی پیش می‌آید و اگر شغل نیست، چرا وزرای مشاور از بیت‌المال حقوق دریافت می‌نمایند.

در خاتمه با تذکر به این نکات و اعتماد به بینش و آگاهی جناب‌عالی، انتظار این است که ترتیبی داده شود که کلیه سازمان‌ها و نهادها و شوراهای و انجمن‌ها با قانون اساسی تطبیق یابند تا همه سازمان‌ها در حد واحد تحت نظر وزرای مسئول قرار گرفته و امکان نظارت مجلس بر همه امور فراهم شود و هم برای دیوان عدالت اداری و سازمان بازرسی کل کشور نیز طبق اصول ۱۷۳ و ۱۷۴ امکان رسیدگی به تظلمات در همه موارد و نظارت بر حسن جریان امور و اجراء صحیح قوانین فراهم باشد و حدود مداخلات و مسئولیت‌ها مشخص شود و ضمناً از این تاریخ به بعد هم از تأسیس سازمان‌ها و هیئت‌ها و شوراهای خارج از محدوده قانون اساسی و بدون مجوز قانونی جلوگیری به عمل آید. یقیناً با توجه به این نکات، بسیاری از مشکلات مهم و نارضایتی‌ها مرتفع شده و کشور در مسیر ثبات و قانونی شدن جریان‌ها گام‌های بیشتر و بلندتر برخواهد داشت.

والله ولی التوفیق

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

شماره: ۱۰/۰۹/م

تاریخ: ۱۳۶۰/۹/۲۳

آیت‌الله آقای شیخ لطف‌الله صافی

نامه جناب‌عالی و حضرات حجج و آیات آقایان ربانی شیرازی، خزعلی، رضوانی و

جناب آقای آراد درباره سرنوشت نهادها و سازمان‌های مستقل یا وابسته به نخست‌وزیری و وزارت مشاورت، و اظهارنظر در نحوه عمل منطبق با قانون اساسی نسبت به این دستگاه‌ها ملاحظه شد.

با سپاس از راهنمایی و تذکر آن ذوات محترم، نامه مزبور عیناً جهت بررسی و اظهارنظر به مشاوران و مسئولان ارائه شد. نتیجه تلواً به اطلاع حضرات خواهد رسید.

سید علی خامنه‌ای

رئیس جمهوری اسلامی ایران

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نمایان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود
را ایفا و تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،
کوچه شهید دهقانی‌نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir